

Skröven/Röytiö

"Skröven (Lainisjock, Röytiö).

Röytiö är den finska beteckningen på byn och anses komma från röytikkö, som betyder stenhölster. Skróven skall vara en försvenskning. Enligt sägen var de första nybyggarna karelare. Förmodligen var ovan nämnde Per Mickelsson den första som bodde i Skróven från omkring 1700. Han dog 1716 och sonen också han med namnet Per bebodde gården ensam i 20 år. skróven koloniserades alltså från Ullatti. 1735 hade Skróven fortfarande bara en åbo vid namn Karl Hansson som förekommer i ett rättsfall, där gammal hävd åberopas. På 1760-talet har byn växt, vi finner följande boenden: Abraham Persson, Esajas Thomasson, Per Håkansson, Karl Persson, Erik Esajasson, Lars Johansson och Jakob Esajasson." Källa: Gällivare tätort och landsbygd av Gösta Forsström och Bo Strand Norrbottens museum.

På den dåvarande hemsidan som landsbygdsrådet hade för några år sedan (<http://www.landsbygden.org/pdf/broschyler/Skrovbygden.pdf>) kunde jag läsa om Skróvens historik:

"Skröven betyder Skravelplatsen eller stenskravlet.

Skröven (Lainisjock, Röytiö) Röytiö är den finska beteckningen på byn och anses komma från röytikkö, som betyder stenhölster. Skróven ska vara en försvenskning. Enligt sägnen var de första nybyggarna karelare.

1827 och fick man rätt att anlägga en masugn vid antingen Kattån eller Tvärån med 20 skattefria år. Transporterna var tvungen att lösas från Gällivare och då gällde det att man hade tillräckligt med nybyggare längs den tilltänkta transportvägen mot Gyljen. Dessa kunde knytas till bolaget och ges arbete vintertid med transport av malm. Som exempel kan nämnas nybyggarna mellan Gällivare och Skróven. De fanns i Sakajärvi, Leipojärvi, Dockas, Samakko, Hakkas, Ruutirova, Norsivaara, Torasjärvi, Storberget, Bönträsk, Risträsk och Skróven. Skróven var ändpunkten för landtransporten inom Gällivare socken.

Transporterna därifrån gjordes med hjälp av renar. Från Skróven skedde sedan transporterna med storbåt ned till Åmynnet, där varje båt lastades med ca 45 ton malm. Sedan fortsatte transporterna igen med häst eller ren ner till Orasjärvi, vidare isväg över till Långviksudden och sedan vidare mot Gyljen. Under vintern 1828 transporterades mer än 300 ton malm ned till upplaget i Skróven och 150 ton direkt till Gyljen.

Vintern åren 1825 – 1826 transporterades 850 ton malm ned till upplaget i Skróven, för vidare transport under sommaren och på följande vinter ned till Gyljen. Transporten skedde med renar, båt och hästar. Någon egentlig väg mellan Gällivare och Överkalix fanns inte. Första egentliga vägen

mellan orterna blev färdig först i slutet av 1870 – talet.

Postkörarens häst skjuten nära Kattån

N K den 29 okt. 1919 "Vad var meningen"

Postförare Johan Vilhelm Henriksson från Hakkas blev utsatt för något man på orten vill kalla försök till postrån här om dagen då han reste med posten från Lansjärv till Skröven vid Kattån, belägen 13 km söder om Skröven. Då postföraren hunnit med sitt åkdon till nämnda plats small ett skott några tiotal meter från landsvägen. Hästen ryckte därvid hastigt till, vilket kom postmannen att tro att djuret blev rädd av skottet. Han hade nämligen ingen tanke på att det var hans dragare som varit måltavla. Hästen fortsatte framåt men började snart nog visa tecken till utmattning. Mannen började ana oråd, och stannade hästen för att konstatera att kulan passerat rakt igenom hästens buk.

Postföraren, som nu var ur stånd att fortsätta med sin dragare upphanns av en person från Storberget, som med sin häst färdades samma väg. Postföraren överflyttade till dennes fordon och forslades såvida fram till Skröven. Den sårade hästen leddes till den närbelägna byn Kattån, där den självdog på aftonen.

Den mystiska händelsen har givetvis väckt uppseende bland traktens befolkning som dryftat den samma från alla sidor. Att en förlupen kula var förvållande till olyckan anses utesluten alldenstund skottet lossades på helt kort avstånd och terrängen är mycket gles och intet vilt syns till. Man vill fastslå att planen var att plundra posten, kanske ogärningsmannen hade kännedom om att det fanns pengar. Rånarens beräkning tänktes vara, att när hästen efter skottsåret gjordes urståndsatt att gå vidare, skulle postföraren vara nödsakad att lämna postlasset för att söka hjälp. Under tiden tänkte boven lägga beslag på värdeföremålen. Men som nämnt gick denna plan om intet då det kom en annan forkarl till platsen. Huruvida gissningarna äro rätta ligger ännu i dunkel. Emellertid får man hoppas på polisen. Skriver NK från Skröven."

På anbytarforum läser jag följande angående Skröven:

"Hej!

När det gäller Skröven och bakgrunden till namnet har jag hittat följande i Lenviks bygdemuseums avskrifter av Torne Lappmarks domböcker: Carl Pehrssons rättigheter till hemman i Skröven bevakades av Carls släktingar från Ullatti, Jöns Mikkellson Uhlät och Mikkell Larsson Uhlät. Detta framgår från tingshandlingar från 1737 års laga häradsting i Torneå lappmark. Jöns och Mikkell beskriver hur deras bror respektive farbror Per Mikkellson för många år sedan tillsammans med hustrun kommit att emottaga afvlivna Lappmannen Reutions skatteländ och boställe samt därefter betalt skatt vid underhörigt tingställe och Jockmock uppborädsplats."

"Hej Lars!

Läste med intresse ditt inlägg om Uhlats. Min ana är Mikkel Larsson Uhat. Jag undrar över Carl Pehrssons släktförhållande till den slakten, samt "Lappmannen Reutions" eventuella släktrationen till Uhlats. Känt är att Per Mikkelsson Uhat med sin familj var bosatt i Skröven, (Röytio). Var Uhlats samer? Tacksam för svar!"

"Hej Bernt!

Carl Pehrssons far Pehr Persson var kusin med Mikkel Larsson Uhat. Uhlats var inte samer. Mikkel Grelsson Uhat blev nybyggare i Ullatti. Det är möjligt att han precis som "grannen" nybyggaren i Satter Grels Mattsson kom från Svappavaara kopparbruk och bosatte sig i "lappmarken" eller att han kom från Tarendö som son till Grels Tomasson. Sant är dock att Mikkel Grelsson Uhat hade uppdrag som nämndeman vid Jukkasjärvi tingsrätt och att han skattade för sin "förmögenhet" enligt Jorde- och uppbördsbok för Torneå lappmark. Mikkel Grelssons son Per bosatte sig i Skröven. Han var gift med Karin Mikkelsdotter och de fick sonen Per år 1709 i Skröven. Per Mikkelsson dog år 1716 och hustrun Karin rådde själv om nybygget till år 1718 då hon gifte sig med Karl Hansson. Per och Karins förstfödda son Per gifte sig år 1729 med Karin Olofsdotter från Lansjärv. Dessa hann få två söner Carl och Olof innan denne Per dog år 1735. Änkan Karin Olofsdotter blev kvar i hushållet hos Karl Hansson, där hon och hennes två söner inte behandlades så bra av denna Karl Hansson enligt den skrivelse som Jöns Mikkelsson och Mikkel Larsson lämnade in till rätten år 1737. Av skrivelsen framgår att barnens förmyndare var Hans Clemetsson i Sautsjärämä (Satter) och Israel Mikkelsson i Nattavaara och Jöns och Mikkel som släktingar till Carl Persson ifrågasatte om dessa förmyndare bevakat barnens rättigheter på ett det sätt som åvilade dem.

Jag tror inte på något släktförhållande mellan Reution och Uhlats."

Källa:

<http://aforum.genealogi.se/discus/messages/44/28487.html?1176998585>

